

الصبر

الأُمُور المعينة على الصبر على أذى الخلق

ትዕግስት

ሰዎች ከሚያደርሱት መከራ ከመታገስ የሚያግዙ ነገሮች

إعداد: الشيخ الإسلام ابن تيمية

تعليق: الشيخ عبدالرزاق بن عبدالمحسن البدر

ተርጉሞ : አቡ'ዓብዴልላህ/ ዩሱፍ አህመድ

ምስጋና ሁሉ ለዓለማት ጌታ የተገባው ነው። ከአላህ በቀር በእውነት የሚመለከ

የሌለ መሆኑን እመስክራለሁ። ነብዩ ሙሐመድ ﷺ አገልጋዩና መልእክተኛው መሆናቸውን እመስክራለሁ። የአላህ ውዳሴና ሰላምታ በርሳቸው ፣ በቤተሰቦቻቸውና በአጠቃላይ በባልደረቦቻቸው ላይ ይስፈን።

አላህ ሆይ! ነፍሶቻችንን አንተን ብቻ የሚፈሩ አድርገልን ፤ አንተ የነፍሶቻችን ረዳትና ጠባቂ ፣ ከአጥሪዎች ሁሉ መልካሙ ነህና ነፍሶቻችንን ከተለያዩ ሐጢያቶች አጥራልን።

አላህ ሆይ! ለመልካም ስነ-ምግባር ምራን ፣ አንተ ካልሆንክ በቀር ወደመልካም የሚመራ የለም ፤ ከነፍሳችን ላይ መጥፎን አርቅልን ፣ አንተ ካልሆንህ በቀር ከነፍሳችን ላይ መጥፎን የሚያርቅ የለም።

ከዚህ በመቀጠል፡

ትዕግስት፡ ከእስልምና ሐይማኖት ደረጃዎች ትልቁና ከፍ ያለ ቦታ የሚሰጠው ነው።

ትዕግስትን ፣ አላህ ﷻ በቁርኣን ውስጥ በርካታ ቦታዎች ላይ አውስቶታል።

ኢማም አህመድ ገላብ ጥቅምትን አስመልክቶ የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

"ذكر الله الصبر في القرآن الكريم في أكثر من تسعين موضعا"

"አላህ ﷻ ትዕግስትን ፣ በተከበረው ቁርኣን ፣ ከዘጠና በላይ በሚሆኑ ቦታዎች ላይ

አውስቶታል።" (መዳሪጅ አስ' ሳሊኪን፡ 1/130)

ይህ የኢማም አህመድ ንግግር ትዕግስት ፣ ከፍ ያለ ቦታ የሚሰጠው መሆኑን ፤ ባሮች የታዘዙትን ለመስራት ፣ የተከለከሉትን ለመተው ፤ አላህ በወሰነባቸው መከራ እንዳይቆጩና እናዳያማርሩ በጣም የሚያስፈልጋቸው መሆኑን በግልጽ የሚጠቁም ነው።

ትዕግስት ፣ ለባሮች በጣም አስፈላጊ ፣ በማንኛውም ሁኔታቸው የማይነጠል ቅደኛቸው ሊሆን ይገባል። ያለትዕግስት የታዘዙትን መስራት አይችሉም ፤ ያለትዕግስት ወንጀልን መራቅ አይችሉም ፤ ያለትዕግስት አላህ የወሰነባቸውን ውሳኔ ሳይበሳጩ ወደው መቀበል አይችሉም። በማንኛውም ሁኔታ በትዕግስት መሸለምን ለሙስሊም ምን በጣም አስፈላጊ አደረገው !

በቁርኣን ውስጥ ስለትዕግስት ፣ በተለያዩ መልኩ በርካታ ቦታዎች ላይ አላህ ﷻ አውስቷል። ትዕግስትን የሚያዙ ፣ እርሱን መቃረን ክልክል መሆኑን የሚገልጹ ፣ የትዕግስትን ባለቤቶች የሚያወድሱና የሚያሞካሹ ፣ ለትዕግስተኞች ያዘጋጀውን የተነባበረ ምንዳና ያማረ ፍጻሜ የሚያወሱ ፣ ለታጋሾች ወሰን የሌለው ብስራትን የሚያወሱ አንቀጾች መጠዋል።

ትዕግስተኞችን አላህ እንደሚወዳቸው ፤ በእርዳታው ፣ በጥበቃውና በእገዛው ከትዕግስተኞች ጋር እንደሆነ ግልጽ አድርጓል። ይህ ሁሉ ፣ ትዕግስት ደረጃው ላቅ ያለ ፣ ቦታው ከፍ ያለ እንደሆነና እርሱ በጣም አስፈላጊያችን መሆኑን ይጠቁማል።

ትዕግስት በርካታ ጎኖች እና ገጽታዎች ያሉት በመሆኑ ስለርሱ ብናወራ ሰፊ ከመሆኑ የተነሳ ቦታ አይበቃንም። ታዲያ ንግግራችን በተወሰነ ክፍል ብቻ እንዲገደብ ሆኗል። እርሱም **“ሰዎች በሚያደርጓቸው ስቃዮችና መከራዎች ላይ መታገስ”** የሚል ነው።

የሰዎች ተፈጥሯዊ ባህሪ እና ስነምግባር የተለያየ በመሆኑ በዚህ ዓለም ሲኖር ከእንግልትና ከመከራ ሰላም ሊሆን አይችልም። ታዲያ ሙስሊም በሚገጥሙት መከራዎች እና ፈተናዎች ላይ በትዕግስት ሊዋብና ሊሸለም ይገባዋል።

ሙስሊም በትዕግስት ሊዋብባቸው ከሚገቡ ነገሮች መካከል የተወሰኑትን ልጥቀስ፡-

ሰዎች ከሚያደርሱት ስቃይና ሁከት መታገስ፡ ይህ ፣ ነፍሶች ወደተግባር ለመቀየር ትኩረት ያልቸፉት የትዕግስት አይነት ነው። ታዲያ ሙስሊሞች ሰዎች ከሚያደርሱባቸው መከራዎች ለመታገስ የሚያገዙ ነገሮችን በተመለከተ የእውቀት ባለቤቶች የሰጡትን ማብራሪያ ማወቁ ለሙስሊሞች ብርሃን እና ነጽብራቅ ነው።

ይህን አጠር ያለ ማብራሪያ ሸይኹል ኢስላም ራዘመ ከጻፉት ኪታብ የወሰድነው ነው። ኢማማችንን አላህ ይዘንላቸው ፣ በዚህ ኪታብ ውስጥ በሌላ ቦታ የማናገኛቸው የሆኑ በሚደርሱ መከራዎችና ስቃዮች ላይ ለመታገስ የሚያገዙ ጠቃሚና ያማሩ ምክሮችን በዝርዝር አውስተዋል። ምክራቸውን ምን ያማረ አደረገው! ባስቀደሙት ስራ አላህ በተሟላ ሁኔታ ምንዳቸውን ይክፈላቸው ፤ በከፍተኛው ፊርደውስ ያኑራቸው። አላህ ለባሮች ቅርብና ዱዓን ተቀባይ የሆነ ጌታ ነውና።

ይህን በሸይኹል ኢስላም ብን ተይሚያ ራዘመ **“ሰዎች በሚያደርሱት ስቃይና መከራ ለመታገስ አጋዥ ነገሮች”** በሚል ርዕስ ስር ለዘረዘራቸው ነጥቦች የሰጠሁትን አጠር ያለ ማብራሪያ ያገራልኝን አላህ አመሰግናለሁ። ከአመስጋኞችና ከታጋሽ ባሮች እንዲያደርገን እማጸነዋለሁ።

ዲን ሁለት ክፍሎች አሉት ፤ ትዕግስትና ምስጋና ናቸው። ለዚህ ነው **“ትዕግስት የዲን ግማሽ ነው”** የተባለው።

ባሳወቀን እንዲጠቅመን ፣ እውቀት እንዲጨምረን ፣ የተማርነውን በእኛ ላይ ሳይሆን ለእኛ ማስረጃ እንዲያደርግልን የተከበረውን አላህ እማጽናለሁ። እንሆ አላህ ቅርብና ዱዓን ተቀባይ የሆነ ጌታ ነው።

ሸይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያ رحمته የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

((ባሪያውን በትዕግስት ላይ የሚያግዙ በርካታ ነገሮች አሉ፡

አንደኛው፡- አላህ የባሮችን ተግባራት ፣ እንቅስቃሴያቸውን ፣ እርጋታቸውን ፣ እቅዳቸውን ሁሉ የፈጠረ መሆኑን መመስከር ነው። አላህ የሻው ይሆናል ፣ እርሱ ያልሻው ደግሞ አይሆንም። በላይኛውም ይሁን በታችኛው ዓለም አንዲት ትንሽ ጉንዳን (ብናኝ ነገር) በእርሱ ፈቃድና መሸከ ካልሆነ በቀር አትንቀሳቀስም። ባሮች በአንተ ላይ ወደሰሩት ስራ አትመልከት ፣ በአንተ ላይ የበላይ ሆነው እንዲቆጣጠሩህ ያደረገውን አካል ተመልከት። ከሀሳብና ከጭንቀት ታርፋለህ።))

ጠቅላይ

ይህ የመጀመሪያው ነጥብ ሲሆን ፣ ለመታገስ ከሚያግዙ ነገሮች ሸይኹ رحمته በቅድሚያ ያወሰኑት ነው። አንተ የአላህ ባሪያ ሆይ! አላህ رحمته የባሮችን ተግባር የፈጠረ መሆኑን ፣ ባሮቹ ከተግባራት አላህ የሻውን እንጅ አንድም መሻት እንደማይችሉ ማረጋገጥ አለብህ።

አላህ በተከበረው ቁርኣናዊ አንቀጽ የሚከተለውን ተናግሯል፡ -

﴿وَمَا تَشَاؤُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾

“የዓከማት ጌታ አካህ ካከሻም አትሹም” (አትተክዊር፡ 29)

በአላህ ውሳኔና ፍርድ ካልሆነ በቀር አንድ ባሪያ መንቀሳቀስ ፣ መረጋጋት እንዲሁም ሌሎችን ተግባራት መፈጸም የማይችል መሆኑን ፣ ማንኛውም ተግባራቸው ፣ እንቅስቃሴያቸው አላህ የወሰነው መሆኑን ከተገነዘብክ በኋላ በሌላ አቅጣጫ ደግሞ በባሮችላይ መከራ እንዲያደርሱ የሾማቸው አካላት ይህን መከራ እንዲያደርሱ ያደረገውና

ይህ ችግር እንዲደርስ ሰበቡ እና ምክንያቱን ምንድን ነው? የሚለውን መመልከት ያስፈልጋል።

ይህን አስተውሎት ከያዝክ ፣ የእነዚህ ሰዎች ተግባር የተከሰተው በአላህ ውሳኔ እንደሆነ ፣ የባሮች ተግባራት ሁሉ ለአላህ ፍጡር እንደሆነ ትንዝባለህ። ከዚህ በኋላ በአንተ ላይ ችግር እንዲያደርሱ የሾማቸውን አካል እንጅ ወደተግባራቸው አትመለከትም። በአንተ ላይ የሾማቸውን ከተመለከትህ ደግሞ ከአንተ ላይ ይህ ችግር እንዲደርስ ምክንያት የሆኑ ነገሮችን ትመለከታለህ። ይህን ጉዳይ ሸይኹ ﷺ በሚቀጥለው ክፍል አብራርተውታል።

ሸይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያ ᷺ የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

(ሁለተኛው፡- ወንጀል መፈጸሙን ፣ በወንጀሉ ምክንያት በእርሱ ላይ ጠላቶች የበላይ እንደሆኑ መመስከርና ማረጋገጥ ነው።

አላህ በተከበረው ቁርአናዊ አንቀጽ የሚከተለውን ተናግሯል፡-

﴿وَمَا أَصَابَكُمْ مِّنْ مُّصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ﴾

“ከመከራም ማንኛውም ያገኛችሁ ነገር እጆቻችሁ ከሰሩት (ሐጢአት) ምክንያት ነው። ከብዙው ይቅር ይካክ።” (አሸሹራ፡30)

አንድ ባሪያ ያጋጠመው መጥፎ ነገር ሁሉ ምክንያቱ በእርሱ ወንጀል መሆኑን ከመስከረ ፣ በጸጸት እንዲሁም በእርሱ ወንጀል ምክንያት የበላይ የሆኑበትን ሰዎች ማነወርን ፣ መውቀስን ትቶ ወደአላህ ይቅርታ በመጠየቅ ላይ ይጠመዳል።

ሰዎች በደል ያደረሱበት ባሪያ ወደአላህ ተጸጽቶ መመለስን ትቶ እነርሱን የሚወቅስና የሚተች ከሆነ ትክክለኛው መከራ እርሱ መሆኑን እወቅ።

“ይህ በወንጀሌ የመጣ ነው” ብሎ ተጸጽቶ ከተመለሰ የእርሱ ጸጋ እርሱው ነው።

ዓልቅ ብን አቢ ጧሊብ ﷺ ወርቃማ ከሆኑ ንግግሮቻቸው መካከል ፡ “ባሪያው ጌታውን እንጅ ሌላን ተስፋ እንዳያደርግ ፣ ወንጀሉን እንጅ ሌላን እንዳይፈራ”

ከእርሱም ይሁን ከሌላ የተወራው ተጨማሪ ንግግር ደግሞ የሚከተለው ነው፡ “መከራ አይወርድም በወንጀል ቢሆን እንጅ ፤ መከራ አይወገድም በጸጸት ቢሆን እንጅ”

ማጠቃለያ

ይህ ፣ ሰዎች በሚያደርሱት መከራ ላይ ለመታገስ ከሚያገዙ ነገሮች ሁለተኛው ከዚህ በፊት ባሳለፍነው ነጥብ ላይ የተመሰረተ ነው። የባሪያው ስራ ፍጡር መሆኑን ካስተዋለ ፣ በእርሱ ላይ መከራ እንዲመጣ ያደረገውን አካል ከተመለከተ ሰዎችን ከመውቀስ ፣ ከማማረር ይልቅ በእኔ ላይ የደረሰብኝ መከራ ነፍሴ በፈጸመችው ወንጀል ፣ በእራሴ ጉድለት የመጣ ነው ብሎ ነፍሱን ይወቅሳል ፣ ያነውራል ፤ ላጠፋው ጥፋት ደግሞ ኢስቲግፋርን (ይቅርታን) ያበዛል ፣ ተጸጽቶ ወደአላህ ይመለሳል።

የዓልቅ ብን አቢ ጧሊብን ﷺ ውድ ንግግር ነቅሎ እንደሚከተለው አቅርቧል፡-

"لا يرجون عبد إلا ربه، ولا يخافن عبد إلا ذنبه"

“ባሪያው ጌታውን እንጅ ሌላን ተስፋ እንዳያደርግ ፣ ወንጀሉን እንጅ ሌላን እንዳይፈራ”

ባሪያው ሁሉም ነገር በአላህ እጅ መሆኑን አረጋግጦ ፣ በማንኛውም አስፈላጊ በሆኑ ዱንያዊም ይሁን አኼራዊ ጉዳዮች ጌታውን እንጅ ሌላን አካል ተስፋ ሊያደርግ አይገባም።

ወንጀሉን እንጅ ሌላን መፍራት የለበትም። ምክንያቱም ለጥፋት የሚዳርገው ወንጀሉ ነው።

“መከራ አይወርድም በወንጀል ቢሆን እንጅ ፤ መከራ አይወገድም በጸጸት ቢሆን እንጅ”

ሸይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያ ፡፡ የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

((ሶስተኛ፡ ይቅር ለሚሉና ለሚታገሱ ሰዎች አላህ ቃል የገባውን መልካም ምንዳ መመስከር ነው።

አላህ በተከበረው ቁርአናዊ አንቀጽ የሚከተለውን ተናገሯል፡ -

﴿وَجَزَاء سَيِّئَةٍ مِّثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ﴾

“የመጥፎም ነገር ዋጋ ብጩዋ መጥፎ ናት። ይቅርም ያከና ያሳመረ ሰው ምንዳው በአካህ ካይ ነው። እርሱ በደከኞችን አይወድም።” (አሾ ሹራ፡ 40)

የሰዎችን መከራ ከመጋፈጥ አኳያ ሰዎች በሶስት ይከፈላሉ፡ -

- ከሐቁ በላይ የሚይዝ በዳይ ሰው አለ።
- በሐቁ መጠን የሚይዝ ፍትሃዊ የሆነ ሰው አለ።
- ሐቁን ትቶ ይቅር የሚልና በጎ የሚሰራ ሰው አለ።

አላህ ፡፡ ሶስቱንም የሰዎች ክፍል በዚህ አንቀጽ ላይ አውስቷል። ነገር ግን መጀመሪያ የጠቀሰው ፍትሃዊ የሆኑትን ሰዎች ነው። ከዚያም ቀዳሚ የሆኑትን ሰዎች ፤ በመጨረሻም በዳይ የሆኑትን ሰዎች ነው።

የትንሳኤ ቀን “ንቁ ! ምንዳው በአላህ ላይ የተረጋገጠለት ሰው ይቁም ! ” የሚል አዋጅ

ይታወጃል።

ያን ጊዜ ሰዎችን ይቅር በማለትና በማስተካከል የሚታወቅ ሰው ብቻ ይቆማል። ይቅር ባይነቱ እና ትዕግስቱ ቀላል ሆኖ የበቀል እርምጃ የወሰደ አካል (በዚህ ቦታ የሚገኘውን) ምንዳ ያጣል።))

ማብራሪያ

ይህ ሶስተኛው ነጥብ ነው። ሰዎች በሚያደርሱት መከራ ለሚታገሱና ይቅር ለሚሉ ሰዎች አላህ ቃል የገባው ምንዳ እንዳለ ማረጋገጥ ነው። የትዕግስት ደረጃዎች ሁለት ሲሆኑ አንዱ ከሌለው ከፍ ያለ ደረጃ አለው። የመጀመሪያው ፡ ሰዎች በሚያደርሱት መከራ ላይ መታገስ ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ በደል እየተፈጸመበት ይቅርታ ማድረግ ነው። ይቅር ማለት ከትዕግስት ደረጃዎች ላቅ ያለው ደረጃ ነው።

አላህ በተከበረው ቁርአናዊ አንቀጽ የሚከተለውን ተናግሯል፡-

﴿وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾

“ከሰዎችም ይቅርታ አድራጊዎች ከሆኑት (ተደግሳከች) ። አካህም በጎ ሰሪዎችን ይወዳክ” (አል’ሂምራን፡ 134)

ይህ ደረጃ ማንም ሊደርስበት የማይችለው የኢህሳን (የበጎ ሰሪነት) ደረጃ ነው። ከዚህ ደረጃ የሚደርሱት በጎ ሰሪና የአላህ ቅርብ ባለሟሎች ናቸው። ለዚህ አጋዥ የሚሆነው ታጋሾች አጅር ወይም ምንዳ እንዳላቸው ማረጋገጡ ነው። ከአላህ ዘንድ ያለውን ምንዳ ተስፋ አድርጎና ቋምጦ ሰዎች በሚያደርሱበት ስቃይ ሁሉ ታጋሽ በመሆን ከአላህ ዘንድ የሚያገኘውን ምንዳ ተስፋ አድርጎ ሰዎችን ይቅር ማለት ነው። አላህ ይቅር የሚሉ ሰዎችን ይወዳል።

ሽይኹ ﷺ የሚከተለውን የቁርአን አንቀጽ ለማስረጃነት አቅርቦዋል፡ -

﴿وَجَزَاء سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ﴾

“የመጥፎም ነገር ዋጋ ብጩዋ መጥፎ ናት። ይቅርም ያከና ያሳመረ ሰው ምንዳው በአካህ ካይ ነው። እርሱ በደከሞችን አይወድም።” (አሸ’ሹራ፡ 40)

በዚህ አንቀጽ መሰረት ሰዎች ከሚደርስባቸው መከራ አኳያ በሶስት ደረጃዎች ይከፈላሉ፡ -

የመጀመሪያው ደረጃ፡ - መጥፎ ድርጊት ሲፈጸምባቸው በተመሳሳይ የሚበቀሉ ናቸው። ድንበር ሳያልፉ ወሰን አላፊዎችን በተመሳሳይ የሚቀጡ ናቸው። ይህ በሽሪዓ የተፈቀደ ነው። ይህ የተወሳው የሚከተለው የቁርአን አንቀጽ ነው፡ -

﴿وَجَزَاء سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا﴾

“የመጥፎም ነገር ዋጋ ብጩዋ መጥፎ ናት።” (ሹራ፡ 40)

﴿وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ﴾

“ብትበቁኩም በርሱ በተቀጣችሁበት ብጩ ተበቁኩ። ብትታገሱም እርሱ ከታጋሾች በእርግጥ በካጭ ነው።” (አፖ ክል፡ 126)

ሁለተኛው ደረጃ፡ - ይቅር የሚሉ ሰዎች ናቸው። ይህ ከፍተኛው ደረጃ ነው። ይህን አስመልክቶ አላህ የሚከተለውን ተናግሯል፡ -

﴿فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ﴾

“ይቅርም ያከና ያሳመረ ሰው ምንዳው በአካህ ካይ ነው።” (አሸ’ሹራ፡ 40)

ስጦታ በሰጭው መጠን ነው። አላህ ﷻ “ምንዳው በአላህ ላይ ነው” በማለት የተነባበረ

ከፍያ ለመክፈል ሀላፊነቱን ወስዷል። ታጋሾች እና ይቅር ባዮች ከእርሱ ዘንድ የሚሰጣቸው ምንዳና ዋጋ የተነባበረና ላቅ ያለ ነው።

ሶስተኛው ደረጃ፡- ከባድና ከፍ ያለ ቅጣት የሚቀጡ ናቸው። እነርሱም ድንበር አላፊዎች ናቸው። ድንበር ማለፍ በደል ነው። ይህን ደረጃ አላህ በሚከተለው ቁርአናዊ አንቀጽ ተናግሮታል፡-

﴿إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ﴾

“እርሱ በደክኞችን አይወድም።” (ሹራ፡ 40)

ሰዎች መከራ ሲደርስባቸው በሶስት ደረጃዎች ይከፈላሉ፡-

- 1 . በዳይ፣ ከሐቁ በላይ የሚወስድ ነው
- 2 . መካከለኛና ሚዛናዊ፣ የራሱን ሐቅ ብቻ የሚወስድ
- 3 . በጎ ሰሪ፣ የራሱን ሐቅ ትቶ ይቅር የሚል ነው። ከነዚህ ሶስት ደረጃዎች ከፍተኛው ሶስተኛው ነው።

ሽይኹል ኢስላም ብን ተይሚያ ﷺ የሚከተለውን ተናግረዋል፡-

“ለታጋሾች ያማረ ምንዳ መኖሩን የትንሳኤ ቀን በአዋጅ ይለፈፋል፡ “አዋጅ! በአላህ ላይ አጅሩ የተረጋገጠለት ሰው ይቆም” ይባላል። ያን ጊዜ ሰዎችን ይቅርታ ያደረጉ ሰዎች ይቆማሉ።”

ይህ ሐዲስ ሰነዱ ላይ ችግር ቢኖርበትም። በዚህ ትርጉም ላይ በመጣው የቁርአን አንቀጽ ላይ መብቃቃት ይቻላል፡-

﴿فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ﴾

“ይቅርም ያከና ያሳመረ ሰው ምንዳው በአካህ ካይ ነው።” (አሸ ሹራ፡ 40)

ሸይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያ رحمته የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

((አራተኛው፡ ይቅር ካለና መልካም ከሰራ በወንድሞቹ ቀልብ ውስጥ ሰላምን ያሰፍናል። ይህ ተግባሩ ከማታለል ፣ ቂም ከመበቀል ፣ መጥፎን ከመሻት ነጻ የሚያደርግ መሆኑን መመስከር። ይቅርታ ማድረጉ በዚህ ዓለምም ይሁን በወዲያኛው ዓለም መበቀል ከሚያስገኘው እርካታ የበለጠ የተነባበረ እና እጥፍ ድርብ ደስታን የሚያስገኝለት መሆኑን ማረጋገጥ።

ይህ በሚከተለው ቁርአናዊ አንቀጽ ይካተታል፡ -

﴿وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾

“አካህም በጎ ሰራዎችን ይወዳል” (አል'ዒምራን፡ 134)

ለአላህ ተወዳጅ ይሆናል። አንድ የብር ማዕድን ገንዘብ ተያዘበት በሽዎች የሚቆጠሩ የወርቅ ማዕድን ገንዘቦች እንደተካሰ ሰው አላህ በሰጠው እና በለገሰው ነገር ከፍተኛ የሆነ ደስታ ይሰማዋል።))

ግብረ-ሰው

ይቅር ካለና መልካም ከሰራ በወንድሞቹ ቀልብ ውስጥ ሰላምን ፤ ከማታለል ፣ ቂም ከመበቀል ፣ መጥፎን ከመሻት ነጻ መሆንን ፤ በዚህ ዓለምም ይሁን በወዲያኛው ዓለም መበቀል ከሚያስገኘው እርካታ እጥፍ ድርብ ደስታን ያወርሰዋል፡

አንዳንድ ሰው ርካታን ለማግኘት ብሎ ይበቀላል። በመበቀል እርካታን አገኛለሁ ብሎ ይገምታል። ነገር ግን ጉዳዩ ሸይኹ رحمته እንዳብራሩት በተቃራኒው ነው። የሰው ልጅ እርካታ ፣ ጣፋጭ ህይወት በይቅርታ እንጅ በሌላ አይገኝም።

ባሪያው ይቅርታ በማድረግ ልቅና እና የበላይነትን እንጅ አይጨምረውም።

ይቅር ማለት ልክ እንደውርደት አድርገው የሚቆጥሩት ሰዎች አሉ። ነገር ግን ይቅር ማለት ልቅናን ፣ እርካታን ፣ ደስታን ፣ ሐሴትን እንጅ ሌላን አይጨምርም። ይቅር ካለ እርካታን ያገኛል ፣ ደረቱ (ልቦናው) ከቂም ፣ ከጥላቻ ፣ ከምቀኝነት ሰላም ይሆናል። ከአላህ ዘንድ ያለውን ምንዳ ፈልጎ ይቅር ካለ ቀልቡ ይረካል። ሰዎች በሚያደርሱበት ችግር አላህ ያግዘዋል።

ሸይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያ رحمته የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

((አምስተኛው፡ አንድ ሰው ለነፍሱ ብሎ ከተበቀለ ውርደትን እንጅ ሌላን እንደማይጎናጸፍ መገንዘብ። ይቅር ካለ አላህ ልቅናን ይሰጠዋል። ይህ በእውነተኛነታቸው የተመሰከረላቸው ረሀል رحمته የተናገሩት ጉዳይ ነው፡ -

"ما زاد الله عبدا بعفو إلا عزا"

“ባሪያው ይቅር በማከቱ ልቅናን አንጅ ከካን አይጨምረውም።” (መስሊም፡2588)

በመበቀል ከሚገኘው ልቅና ለእርሱ ጠቃሚው እና ተወዳጁ በይቅርታ የሚገኘው ልቅና ነው። በግልጽ ልቅና ሊመስል ይችላል ነገር ግን በውስጥ ውርደትን ያወርሰዋል። ይቅር ማለት በውስጥ የውርደት ስሜት ሊመስል ይችላል ነገር ግን በውስጥም በውጭም ልቅናን ያወርሳል።))

ማብራሪያ

ይህ የሚከተለው ሐዲስ ማብራሪያ ሲሆን የሸይኹ رحمته ታላቅ የሆነው ንግግራቸው ነው።

"ما زاد الله عبدا بعفو إلا عزا"

“ባሪያው ይቅር በማከቱ ሕክህ ፍቅሩን ሕንጽ ኬካን ሕይወቴምረውም።” (መስሊም፡2588)

ሰዎች በሚያደርሱበት መከራ ለመታገስ ከሚያገዙ ነገሮች አንዱ ለነፍስ መበቀል ውርደትን እንደሚያወርስ ማወቁ ነው። ይቅር ካለ አላህ ልቅናን ይሰጠዋል።

በዚህ ጉዳይ የሰዎችን ተጨባጭ ሁኔታ ያስተዋለ አብዛኛው ሰው በመበቀል ልቅና እንደሚገኝ ፣ ባለመበቀል ደግሞ ውርደትን እንደሚላበስ አድርጎ ይገምታል።

“እንዴት ይህን ይህን ... ሰርቶኝ ሳልበቀል ፣ ይህማ ውርደት ነው” ይላል

ትክክለኛው የበላይነትና ልቅና ይቅር በማለት ሆኖ እያለ አብዛኛው ሰው ለነፍሱ በመበቀል ልቅናን አገኛለሁ ብሎ ይገምታል።

“ባሪያው ይቅር በማከቱ ሕክህ ፍቅሩን ሕንጽ ኬካን ሕይወቴምረውም።” (መስሊም፡2588)

የሚከተለውን የሸይኹል ኢስላም ብን ተይሚያ ውብ የሆነ ማብራሪያ ተመልከት ፡ -

((በመበቀል ከሚገኘው ልቅና ለእርሱ ጠቃሚው እና ተወዳጁ በይቅርታ የሚገኘው ልቅና ነው። በግልጽ ልቅና ሊመስል ይችላል ነገር ግን በውስጥ ውርደትን ያወርሰዋል። ይቅር ማለት በውስጥ የውርደት ስሜት ሊመስል ይችላል ነገር ግን በውስጥም በውጭም ልቅናን ያወርሳል።))

ሸይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያ የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

((**ሰድስተኛው፡** ዋጋ የሚሰጠው በተመሳሳይ እንደሆነ ፣ ነፍሱ በዳይ ወንጀለኛ ከመሆኗ ጋር በደል ሲደርስበት ከሰዎች ይቅር ያለና ምህረት ያደረገ አላህ እንደሚምረውና ይቅር እንደሚለው ማረጋገጥ።

ሰዎች እየበደሉት ይቅር ማለቱና ምህረት ማድረጉ አላህ በተመሳሳይ ከእርሱ ያለውን

እንደሚመረው በወንጀሉ ላይ ይቅር እንደሚለው ካወቀና ከተገነዘበ ትዕግስቱ ይቅር ማለቱ በእርሱ ላይ ቀላል ይሆናል። በዚህም ታላቅ ጥቅም እንደሚገኝ ለዓቅለኛ ሰው በቂ ይሆናል።))

ማብራሪያ

ሰዎች በሚያደርሱት መከራ ለመታገስ ከሚያግዙ ነገሮች መካከል ሰዎች በስራቸው ተመሳሳይ ዋጋ እንደሚከፈላቸው መገንዘብ ነው። ከሰዎች ይቅር ካልክ በአላህ ሐቅ በኩል ያጎደልከውን ፣ እንዲሁም የፈጸምከውን ወንጀል ይቅር ይልሃል። ይቅር ባልክበት አላህ ከእርሱ ይቅር በማለት ይመነዳሃል። አላህ ከሰዎች ይቅር የሚሉትን ይወዳል። ሰዎች እያስቃዩህ ከአላህ ዘንድ ያለውን ምንዳ ታሳቢ አድርገህ ይቅር ካልክ ለስራህ ዋጋ ተመሳሳይ ይከፍልሃል። እርሱም ካንተ ላይ ያለውን ይቅር ማለት ነው።

ሽይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያ ራዘመ የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

((ሰባተኛው፡ ነፍሱ በመበቀል ላይ ከተጠመደች ጊዜው ይባክናል ፣ ልቡ ይበታተናል ፣ ማግኘት የማይችለው ጥቅም ያመልጠዋል። ከእርሱ ዘንድ ይህ ያመለጠው ጥቅም ከደረሰበት መከራ የበለጠ ሊሆን ይችላል። ነገር ግን ይቅር ካለ እና ምህረት ካደረገ ልቡም ይሁን አካሉ ከመበቀል የበለጠ አሳሳቢ ለሆኑ ጥቅሞች ዝግጁ ይሆናሉ።))

ማብራሪያ

ይህ ፣ በዚህ ክፍል አንገብጋቢ ከሚባሉት መካከል ነው። የሰው ልጅ በመበቀል ከተጠመደ ፣ ለመበቀል እቅዶችን አውጥቶ መንቀሳቀስ ከጀመረ ፣ በሀቂቃ ከእድሜው ያለምንም ጥቅም የተወሰነው ጊዜ ይባክናል። ከዘመኑ ለዱንያም ይሁን ለዲን ጥቅም መዋል የሚገባው የጊዜ ክፍል ያለምንም ጥቅም ይከስራል።

በዚህ ምክንያት ነፍሱ መረጋጋት አለበት። ለነፍሱ “ወቅቴን ልፋቴን በመከራና ሰዎችን በማሰቃየት ከማሳልፍ ለአላህ ብዩ ወይም ከአላህ ዘንድ የሚገኘውን ምንዳ ፈልጌ ይቅር እላለሁ ፣ ከሰዎች የሚመጣውን መከራ ትዕግስት አድርጌ እሸከማለሁ ፣ ጊዜየን እጠብቃለሁ” ማለት አለበት። ሰዎች በሚያደርሱት መከራ መታገስ ወቅትን ለመጠበቅ እና ወቅትን ላለማባከን ትልቅ ድርሻ አለው።

ሸይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያ رحمته الله የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

((ሰምንተኛው፡ ረሠል رحمته الله ከሰዎች ሁሉ በላይ ፣ ከአላህ ዘንድ የተከበሩ ፣ ነፍሳቸው ከሁሉም ነፍሶች የተላቀቁ ፣ ንጹህ ፣ በጎ ሰሪ ፣ ከመጥፎ ስነ-ምግባሮች የራቀቁ ፣ ለማንኛውም መልካም ስነ-ምግባር ተገቢ የሆነች ፣ የእርሳቸውን ነፍስ ማስከፋት አላህን እንደማስከፋት የሚቆጠር ሆኖ እያለ ፣ ለዚህች ከዲን ጋር ተያያዥነት ላላት ነፍሳቸው አንድም ቀን ተበቅለው አያውቁም። እንዴት አንድ አዋቂ የሆነ ሰው ነፍሱ በተንኮል በነውር የተሞላች፣ ከእርሱ ዘንድ ክብር የሌላት መሆኗን እያወቀ ለነፍሱ ይበቀላል?)

ማብከራጃ

ረሠል رحمته الله የባሮች አርአያ በመሆናቸው እያንዳንዱ ሰው ሊከተላቸው ይገባል። የእርሳቸውን ታሪክም በደንብ ማጥናት ይገባዋል።

አላህ በተከበረው ቁርኣናዊ አንቀጽ የሚከተለውን ተናግሯል፡ -

﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا﴾

“ከእናንተ አካህንና የመጨረሻውን ቀን የሚከፍኩ ከሆነ ሰው ፣ አካህንም በብዙ ከሚያወሳ በአካህ መክከተኛ መክካም መከተክ እክካችሁ።” (አል’አህባብ፡ 21)

የነብዩ ﷺ ነፍስ ከነፍሶች ሁሉ የላቀች ፣ የጸዳች ፣ በደረጃ ከፍ ያለች ነች። ይሁን እንጂ

ነብዩ ﷺ አንድም ቀን ለነፍሳቸው ተበቅለው አያውቁም። የአላህ ህግ ሲጣሰ

ካልሆነ በቀር ለነፍሳቸው አንድም ቀን ተቆጥተው አያውቁም።

ዓኢሻ ﷺ የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

"ما انتقم رسول الله صلى الله عليه وسلم لنفسه في شيء يؤتى إليه حتى ينتهك من حرمان الله، فينتقم الله"

“የአካህ ህግ ካፈተጣሰ በቀር ረሱክ ወደርሳቸው በተፈጸመ ጽንዳት ነገር ከነፍሳቸው ተበቅከው አያውቁም። የሚበቀኩት ከአካህ ነው።” (ቡኽሪ፡6853)

ረሡል ﷺ በርካታ ጊዜ ታላላቅ ስቃይ የደረሰባቸው ከመሆኑ ጋር ምርጥ በሆነው ታሪካቸው ውስጥ ለነፍሳቸው ተበቀሉ ወይም ተቆጡ የሚል ማስረጃ አልተገኘም።

ስለዚህ የእርሳቸውን ምርጥ የሆነ ታሪክ መመልከትህ ሰዎች በአንተ ላይ በሚያደርሱብህ ችግር ላይ ለመታገስ ያግዝሃል ማለት ነው። ነፍስህም መልካምን እንድትከተል ፣ በእርሳቸው መመሪያ እንድትመራ ለማድረግና ለመግራት ያግዝሃል።

ሸይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያ ﷺ የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

((ዘጠነኛው፡ ለአላህ ብሎ ወንጀልን ሲከለከል ፣ መልካም ነገሮችን ሲፈጽም የሚደርስበትን ስቃይ ለመታገስ ያግዘዋል። መበቀል ሳይሆን ትዕግስት ግዴታ ነው። ለአላህ ብሎ ከተሰቃየ ፣ ምንዳውን ከአላህ ዘንድ ያገኘዋል።

ለአላህ ብለው የታገሉ ሰዎችን አላህ የእነርሱን ገንዘብና ነፍስ ገዝቷል። በጠፋው ንብረት ሁሉ ከፋዮቹ ሰዎች አይደሉም። ምንዳቸውን ከአላህ ነው የሚያገኙት። ከሰዎች ዋጋን የሚፈልጉ ከሆነ ከአላህ ዘንድ ዋጋ የላቸውም። የጠፋው ገንዘብ በአላህ መንገድ ላይ ከሆነ ፣ የሚተካው አላህ ነው።

መከራ በእርሱ ላይ ከሰፈረበት ወቅታውን በነፍሱ ላይ ያድርግ። ነፍሱን በመውቀስ ከተጠመደ ችግር ያደረሰበትን አካል ከመውቀስ ይቆጠባል።

የሆነ መልካም ድርሻ ለማግኘት ስቃይ ያጋጠመው ሰው ነፍሱን ለትግስት ያዘጋጃት። ከእርሱ ዘንድ ያሰበውን ማግኘት ከትግስት በጣም የመረረ ነው። ሙቀቱን ፣ ዝናቡን ፣ በረዶውን ፣ የሰፈር ውጣ ውረዱን ፣ የመንገድ ላይ ሽፍታውን በትእግስት መቋቋም ያልቻለ ሰፈረ ወጦ መንገዱ ምን ትርጉም አለው?

የሆነ ጥቅም አገኛለሁ ብሎ እርግጠኛ የሆነ ሰው አላማው እስኪሳካ ድረስ መታገሱ ከሰዎች ዘንድ የታወቀ ጉዳይ ነው።))

ማብራሪያ

ሰዎች በተለያዩ መልኩ መከራ ይደርስባቸዋል፡-

- 1 . ከዲን ጋር በተያያዘ ስቃይ ሊደርስባቸው ይችላል። ለምሳሌ፡- በመልካም ስላዘዙ ፣ ከመጥፎ ነገሮች ስለከለከሉ ወይም ወደአላህ መንገድ ጥሪ ስላደረጉ ወይም ሰዎችን መልካም ነገር ስለስተማሩ ስቃይ ሊደርስባቸው ይችላል። ይህ በአላህ መንገድ የደረሰ ስቃይ በመሆኑ መበቀል ሳይሆን ከአላህ ዘንድ ምንዳን ታሳቢ በማድረግ ትዕግስት ማድረግ ይገባል። ምክንያቱም ስቃዩ ተከትሎ የመጣው ለዲን ሲባል ነው። አላህን በመታዘዙ ነው።
- 2 . ከዲን ጋር ባልተያያዘ ጉዳይ ስቃይና መከራ ቢደርስ ስቃይ ያደረሰበትን አካል ሳይሆን ነፍሱን ሊወቅስ ይገባል።
- 3 . መከራው የደረሰው አላማዊ ጥቅምን ለማግኘት እንቅስቃሴ ሲደረግ ሊሆን ይችላል። በዚህ ሰዓት ነፍሱን ለትዕግስት ሊያዘጋጃት ይገባል። ለምሳሌ፡- ትርፍ ለማግኘት

እንቅስቃሴ ሲደረግ ሊሆን ይችላል። በዚህ ሰዓት ነፍሱን ለትዕግስት ሊያዘጋጃት ይገባል። ለምሳሌ፡- ትርፍ ለማግኘት የሚንቀሳቀሱ ነጋዴዎች አላማቸው እስኪሳካ ድረስ በርካታ ውጣ ውረዶች መከራዎች ሊደርስባቸው ይችላል። ታዲያ ከአላማቸው እስኪደርሱ የመጣውን መከራ መሸከም አለባቸው። ለዚህ ጉዳይ ከሌላው ያልቅ ሙእሚኖች ተገቢዎች ናቸው።

ሸይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያ رحمته የሚከተለውን ተናግረዋል፡-

((**አስረኛው፡** ትግስት ካደረገ አላህ ከእርሱ ጋር እንደሆነ ፣ የአላህ ውዴታና ፍቅርን እንደሚያገኝ መገንዘብ። አላህ ከእርሱ ጋር የሆነ ሰዎች ከእርሱ ላይ ሊከላከሉት የማይችሉትን ጉዳትና የስቃይ አይነት ከእርሱ ላይ ይከላከልላቸዋል።

አላህ በተከበረው ቁርአናዊ አንቀጽ የሚከተለውን ተናግሯል፡-

﴿وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾

“ታገሱም ፤ አካህ ከትዕግስተኞች ጋር ነውና።” (አል’አፋፋል፡46)

﴿وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ﴾

“አካህም ትዕግስተኞችን ይወዳሉ።” (አል’ላምራን፡146)

ማብራሪያ

በመታገሱ የሚያገኘውን ምንዳ ፣ የአላህን አብሮነት ፣ ውዴታና ፍቅር ይመልከት። መበቀልን ከመፈለግ ያልቅ በዚህ አመለካከት ላይ ይጠመድ። አላህ ከሚወዳቸው ውስጥ ይሆን ዘንድ ፍጡራኖች በሚያደርሱበት ስቃይ ይታገስ። አላህ የሚከተለውን ተናግሯል። “አላህም ትዕግስተኞችን ይወዳል” የአላህን አብሮነት ለማግኘት እድለኛ ለመሆን ይፈልግ።

አላህ የሚከተለውን ተናግሯል፡ - **“ታገሱም ፤ አካህ ከታጋሾች ጋር ነውና”** ይህ ልዩ የሆነ አብሮነት ነው። የመርዳት ፣ የመጠበቅ ፣ ቀጥተኛውን የመምራት ፣ የእገዛ ፣ የመልካም ፣ የበረካ አብሮነት ነው። በዚህ አብሮነት እና የአላህ ፍቅር እድለኛ እንዲሆን ነፍሱን ለትዕግስት ያዘጋጃት።

ሽይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያ رحمته الله የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

((አስራ አንደኛው፡ ትዕግስት የእምነት ግማሽ መሆኑን ማወቅ። ነፍሱን ለመርዳት ሲል ከኢማን የተወሰነውን ክፍል መለገስ የለበትም። ከታገሰ ኢማኑን ከጉድለት ጠበቀ። አላህ ከአመኑት ላይ ይከላከላል።))

ማጠቃለያ

ይህ ፣ በትዕግስት ላይ ከሚያግዙ ነገሮች አንዱ ነው። ትዕግስት የኢማን ግማሽ ነው። ኢማን ከሁለት ይከፈላል፡ ትዕግስት እና ምስጋና ነው።

የአላህ መልእክተኛ ﷺ የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

"عجبا لأمر المومن، إن أمرهم كله خير، وليس ذاك لأحد إلا للمومن، إن أصابته سراء شكر فكان خيرا له، وإن أصابته ضراء صبر فكان خيرا له"

“የመቅሚን ጉዳይ ይደንቀኛል ፤ ነገራቸው ሁኑ መከላም ነው ፤ ይህ ከመቅሚን ሸንፎ ከኤካ ሸይደክም ፤ ደስታ ሲያጋጥመው ያመሰግናል። ከሸርሱ መከላም ይሆንከታል ፤ ጉዳት ሲያጋጥመው ደግሞ ይታገሳል። ከሸርሱ መከላም ይሆንከታል።” (ሙስሊም፡ 2999)

ኢማን ትዕግስት እና ምስጋና ናቸው።

በበርካታ አንቀጾች አንዚህ ሁለት ደረጃዎች ተወስተዋል።

“በዚህ ውስጥ በብዙ አመሰጋኝ ከሆኑት ሁኩ በእርግጥ ተዓምራቶች አኩ።”

(ኢብራሒም፡ 5)

ይህ ፣ በአራት ቦታዎች ላይ በቁርአን መጣል። ዲን እና ኢማን ሁለት ክፍሎች አሉት ፡ ግማሹ ትዕግስት ነው ፤ ግማሹ ደግሞ ምስጋና ነው።

ስቃይ የደረሰበት ሰው “እኔ አልበቀልም ፣ ከዲን ውስጥ ከፍተኛ ቦታ የተሰጠውን እና የኢማን ግማሽ ከሆነው ትዕግስት እድሌን ማስመለጥ የለብኝም።” ማለት አለበት።

ሸይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያ رحمته የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

((አስራ ሁለተኛው፡ ትዕግስት ማለት በነፍስ ላይ የሚወሰድ እርምጃ ፣ እርሷን ማሸነፍ ፣ በእርሷ ላይ የበላይ መሆን ማለት እንደሆነ መገንዘብ ያስፈልጋል። በዚህ መልኩ ነፍሱ ከእርሱ ዘንድ ተሸናፊ ከሆነች ፣ እርሱን ባሪያና ምርኮ አድርጋ ጥፋት ላይ ለመጣል ተስፋ አይኖራትም። ለእርሷ ታዛዥ ፣ እርሷ የምትለውን ሰሚ ፣ ለእርሷ ተገዥ ከሆነ ግን የጌታው እዝነት ካልኖረ በቀር እርሱን ከማጥፋት አትወገድም። በትዕግስት ውስጥ ነፍሱን እና ሰይጣንን ማሸነፍ እንጅ ሌላ ባይኖር ኖሮ ፣ የልብ ስልጣን ያፋ ይሆን ነበር። (የሰይጣን) ሰራዊቱ ቢሰፍር ፣ ቢደሰት ፣ ቢጠነክር እንኳ ከእርሱ ጠላትን የማባረር አቅም ይኖር ነበር።))

ማጠቃለያ

ይህ ፣ አሁንም ሰዎች በሚያደርሱት ስቃይ ላይ ለመታገስ የሚያግዝ አንዱ ነጥብ ነው። በእነርሱ ስቃይ ላይ ከታገስክ ፣ በእነርሱ ስቃይ ላይ መታገስህ ፣ በነፍስህ ላይ ድል

መቀዳጀት ነው ፤ በተበቃዩ ተቃራኒ አንተ እንደራለህ የማንቀሳቀስ ስልጣኑ ይኖርሃል። በቀልን የፈለገ ሰው ፣ ነፍስ በምትፈልገው ጀርባ ተጎታች ይሆናል ፤ ሁሌም ወደርሱ ትቀሰቅሰዋለች።

ሸይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያ رحمته የሚከተለውን ተናግረዋል፡-

((አስራ ሶስተኛው፡ ከታገሰ አላህ ረዳቱ እንደሆነ አረጋገጠ። ለታገሰ ሰው አላህ ወኪሉ ነው። የበደለውን አካል (የበቀል) ሐላፊነት ወደአላህ ያስጠጋል። ለነፍሱ የተበቀለ ወደነፍሱ አላህ ይወክለዋል። እርሱ ለእርሷ ረዳት ይሆናል።

ከረዳቶች ሁሉ በላጭ በሆነው አላህ የሚርረዳና ከረዳቶች ሁሉ ደካማ በሆነችው ነፍሱ የሚርረዳ አካል የትና የት ናቸው?))

ጥያቄ

ባሪያው ጉዳዩን ወደአላህ ሊያስጠጋ ፤ እርዳታን ፣ ሐቁን እና ጉዳዩን ሁሉ ከአላህ ሊፈልግ ነው። ባህሪው ይህ የሆነ ይታገሳል ፣ የትዕግስቱን ፍጻሜ ይጠባበቃል ። እርሱም ከአላህ የሆነ እርዳታ ፣ ድጋፍ እና ተውፊቅ ነው።

ረሀል رحمته በሀዲሳቸው የሚከተለውን ተናግረዋል፡-

"وَأَنْ النَّصْرَ مَعَ الصَّبْرِ"

“እርዳታ ከትዕግስት ጋር ነው።” (አህመድ፡2803, ሐዲሱን አልባኒ ሶሂህ ብለውታል “አስ’ሲልሲለቱ አስ’ሶሂህ፡147”)

ሸይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያ رحمته የሚከተለውን ተናግረዋል፡-

((አስራ አራተኛው፡ መከራ ባደረሰበት ሰው ላይ መታገሉ ፣ እርሱንም ችሎ መቀመጡ ፣ ተሟጋቹ ከበደሉ ተጸጽቶ እዲመለስ ፣ ይቅርታን እንዲጠይቅ ፣ ሰዎች ወቀሳን

እንዲያቀርቡት ፣ በሰራው ስራ እንዲያፍር ያደርገዋል። ይህ ብቻ አይደለም መጨረሻም ጠላት መሆኑ ቀርቶ ለርሱ ወዳጅ ሆኖ ለመመለስም ምክንያት ይሆነዋል።

ይህ የሚከተለው የአላህ ቃል ትርጉም ነው፡ -

﴿وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقَاهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ﴾

“ከዚያች እርሷ መካካም በሆነችው ጸባይ (መጥፎይቱን) ገፍትር። ያን ጊዜ ያ ባንተና በእርሱ መካከል ጠብ ያከው ሰው እርሱ ከክ እንደ አዛኝ ዘመድ ይሆናል። (ይህችንም ጠባይ) እነዚያ የታገሱት እንጅ ከካው አያገኛትም። የትክቅም ዕድል ባከቤት እንጅ ማንም አይገጠማትም።” (ሩሳት፡ 34-35)

ማብራሪያ

ሸያኹ ﷺ በዚህ ቦታ ያወሳው መከራን ከተሸከሙ በርካታ ሰዎች የሚከሰት ጉዳይ ነው። ምክንያቱም አንድ ግለሰብ በአንተ ላይ ጉዳት ካደረሰብህና ትዕግስት ካደረገህ ፣ አሁንም በድጋሜ ችግር ፈጠረብህ ታገስክ ፣ አሁንም ችግር ፈጠረ ታገስክ ፣ በመልካም ሁኔታ አስተናገድከው ፣ በመልካም ምላሽ ሰጠኸው ፣ መጨረሻ ላይ በጉዳዩ ያፍራል ፣ ወደአንተ ይቅርታን ይጠይቃል ፣ ከእርሱ ጋር ያለህ ግንኙነት መልካም ይሆናል። በዚህ ምክንያት ለሰውየው ነፍስ መስተካከል አጋዥ ሆነከው ማለት ነው። አንተም በዚህ ተግባርህ በነፍስህ ውስጥ ርካታን ታገኛለህ። ሌሎችን በማስተካከል ላይ የራስክን ድርሻ ትወጣለህ።

ሸያኹል ኢስላም አብን ተይሚያ ﷺ የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

((አስራ አምስተኛው፡ አንዳንድ ጊዜ በቀል ወይም ምላሽ መስጠት የተከራካሪው ክፋት ለመጨመር ፣ ወደርሱ የሚያደርሰው መከራ እንዲበረታ ምክንያት ሊሆን ይችላል። ነገር

ግን ከታገሰ ፣ ይቅር ካለ ከዚህ ጉዳት ሰላም ይሆናል። ዓቅለኛ የሆነ ሰው ዝቅተኛውን በመገፍተር ከፍተኛውን አደጋ አይመርጥም። ስንት በቀሎች ናቸው ባለቤቱ መከላከል የማይችለውን መከራ ጎትቶ ያመጣ። የተበደለው አካል ይቅር ቢል ኖሮ ዕድሜ ሊኖራቸው የሚችሉ ስንት ነፍሶች ፣ ስልጣኖች ፣ ገንዘቦች ነበሩ።))

ማብራሪያ

የበደለውን ከሚበቀል አንዳንድ አካል ላይ ሁከቶች ሲጨምሩ ሲነባበሩ ይስተዋላል። አንዳንድ ጊዜ ሁሉን የሚዳስስ ሁከት ይከሰታል። በትዕግስት ትልቁን መከራ መገፍተር ይቻላል። ነገር ግን ሁከት የፈጠረበትን አካል ሲበቀል ፣ በቀል የደረሰበት አካል ዝም አይልም። በተበቃዩ ላይ ከባድና ሁሉን የሚዳስስ ሁከትን ይፈጽማል። ክፉ ሲሰራበት በመልካም ምላሽ መስጠት ፣ ከባድ ሁከት ከእርሱ ላይ ይወገዳል። ይህ ብቻ አይደለም ለእርሱ ሁኔታዎች ሁሉ ሰላም ይሆኑለታል።

ሸይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያ የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

((**አስራ ስድስተኛው፡** ትዕግስትን የማያውቅና መበቀልን የለመደ ሰው ፣ ከበደል ላይ መውደቁ አይቀርም። ነፍስ አውቃም ይሁን ፈልጋ ግዴታ በሆነው ፍትሃዊነት ላይ አትወሰንም። ቁጣ ሰውየው የሚናገረውን የሚሰራውን ከማያውቅበት ደረጃ በማድረስ በሰዎች ላይ ድንበር እንዲያልፍ ያደርገዋል። በዚህ መካከል እርዳታን ልቅናን የሚጠባበቅ የነበረው ተበዳይ የአላህን ቁጣ እና ቅጣት የሚጠባበቅ በዳይ ይሆናል።))

ማብራሪያ

ትዕግስት ላንተ በጣም ሰላም ነው። ጫንቃህንም ነጻ አድራጊ ነው። ምክንያቱም አላህ በሚከተለው ቁርአን እንደተናገረው -

“በትበቀኩም በርሱ በተቀጣችሁበት ብጤ ተበቀኩ።” (ክሌ: 126)

በተመሳሳይ ቅጣት ከፈጸምክ ወይም ከተበቀልክ ምናልባት ከተመሳሳዩ ትንሽም ቢሆን ልትጨምር ትችላለህ። በዚህ ጊዜ ነፍስህን ለሀጢያትና ለበደል አጋለጥካት ማለት ነው። አላህ ደግሞ በዳዮችን አይወድም።

ታዲያ ከተመሳሳዩ ላለማለፍ ቅጣትን በረቀቀ ሁኔታ የሚያስተካክል ማን ነው?

ስለዚህ ትዕግስት ከዚህ በፊት ካሳለፍነው የትዕግስት ደረጃዎች በተጨማሪ በጣም ሰላማዊ መንገድ ፣ ጫንቃን በጣም ነጻ የማድረጊያ መንገድ ነው።

ሸይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያ رحمته የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

((አስራ ሰባተኛው፡ እነዚህ በደሎች ሀጢያት ለመሰረዝ ወይም ደረጃን ለመጨመር ምክንያት ይሆናሉ። ካልታገሰና ከተበቀለ ግን ሐጢያቱ አይሰረዝም ፣ ደረጃውም ከፍ አይልም።))

ማብራሪያ

ትዕግስት ሐጢያት እንዲሰረዝ ፣ ደረጃ ከፍ እንዲል ምክንያት ይሆናል። ከተበቀለ ግን ነፍሱ ታላቅ ነገር እንድታጣ ምክንያት ይሆናል። እርሱም ወንጀል መስሰረዝና ደረጃ ከፍ ማለት ነው።

ሸይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያ رحمته የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

((አስራ ስምንተኛው፡ ትዕግስቱ ፣ ይቅር ማለቱ ፣ በተከራካሪው ላይ ታላቅ የሆነ ሰራዊት ነው። ምክንያቱም የታገሰ ይቅር ያለ ትግስቱና ይቅር ማለቱ ጠላት እንዲተናነስ ፣

እንዲፈራ እርሱንና ሰዎችን እንዲሰጋ ያደርገዋል። እርሱ እንኳ ዝም ቢል ሰዎች ተከራካሪውን ዝም አይሉትም። ከተበቀለ ያህ ሁሉ በአጠቃላይ ተወገደ ማለት ነው።

አብዛኛው ሰው ግን ሌላው ሰው ከሰደበው ወይም ካስቃየው መልስ ለመስጠት ያፈልጋል። ተመሳሳይ እርምጃ ከወሰደ ያረካል። ከእርሱ ላይ ያገኘው ከባድ ነገር እንደወረደ ይቆጥረዋል።))

ማብራሪያ

አንተ ከታገስክ እና ይቅር ካልክ ይቅር ባይነትህና ትግስትህ በተከራካሪህ ላይ ሰራዊት ይሆናል። የታገሰ ትግስቱና ይቅር ማለቱ ጠላቱ እንዲዋረድ ፣ እንዲፈራ ፣ ሰዎችን እንዲሰጋ ያደርገዋል። ሰዎች ከእርሱ ዝም አይሉም። እርሱ ባይፈልግ እንኳ ሰዎች በእርሱ ቦታ ሆነው ለርሱ ይከላከላሉ ፣ ለእርሱ ይበቀላሉ። ይህን ያገኘው በትዕግስቱ ፣ የሰዎችን ስቃይ በመቻሉ ፣ በይቅር ባይነቱ ነው። አንተን ማስቃየታቸው ውርደትን ያወርሳቸዋል። ከሰዎች ረዳትን ፣ ደጋፊን ፣ ሰራዊትን ያስገኛልሃል። ለአንተ የሚከላከል ሰራዊትን ፣ ከስቃይ የሚታደግ ሀይልን አላህ ያዘጋጅልሃል።

ሸይኹል ኢስላም ኢብን ተይሚያ የሚከተለውን ተናግረዋል፡ -

((**ሀያኛው፡** ይቅር ካለ ፣ ምህረት ካደረገ ለእርሱ መልካም ምንዳ ትሆነዋለች። ሌላም መልካምን ትወልዳለች። ሌላዋ መልካም ፣ ሌላን መልካም እንዲሁ ትወልዳለች። በዚሁ እንዲህ እያለ ይቀጥላል ... መልካም ስራዎች ከመጨመር አያወገዱም። የመጥፎ ስራ ቅጣት መጥፎ እንደሆነ ሁሉ ፣ የመልካም ምንዳ መልካም ነው።

ይህ ምናልባት ለዘላለም እድለኛነት እና ከእሳት ነጻ ለመሆን ምክንያት ሊሆነው ይችላል። ከተበቀለ ግን ያህ ሁሉ ይወገዳል።))

ማብራሪያ

ይቅር ማለት ፣ ምህረት ማድረግ ባሪያው ከሚፈጽማቸው መልካሞች አንዱ መልካም ነው። ከመልካም ምንዳዎች መካከል ቀጥሎ የሚመጣው መልካም ነው። መልካም የተገኘች ጊዜ እህቷን ትጠራለች። መልካሞች ይባላሉ ፣ ይነባበራሉ። ነገር ግን ለነፍሱ ከተበቀለ ፣ በነፍሱ ላይ እነዚህን ጭማሪዎች እና ተከታታይ መልካሞች ያሳጣዋል።

ማጠቃለያ፡- እነዚህ ሸይኽ አልኢስላም ብን ተይሚያ ﷺ ያወሳቸው ታላላቅና ጠቃሚ የሆኑ ፣ ሰዎች በሚያደርሱት መከራ ባሪያው እንዲታገስ ፣ ይህን ታላቅ የሆነ የዒባዳ ክፍል ለማረጋገጥ የሚያግዙ ናቸው። በውስጣቸው እይታን የሚስቡ ፣ እያንዳንዱ መስሊም ሊያስተውላቸውና ሊጠቀምባቸው የሚገቡ ታላላቅ ትርጉሞች ናቸው።

ይህን ኢማም መልካም በሆነ ማብራሪያውና ምክሩ አላህ በመልካም ዋጋውን እንዲከፍለው ፣ ሁላችንን ባሳወቀን ተጠቃሚ እንድንሆን ፣ እውቀትን እንዲጨምረን ፣ ሁኔታችንን እንዲያስተካክልልን ፣ ለዓይን ቅጽበት ያክል እንኳ ወደነፍሳችን እንዳያስጠጋን አላህን እንማጽናለን።

የመጨረሻ ሁከት አደራዎች

የመጀመሪያው፡- ለእያንዳንዱ በነፍስ ወከፍ የሚመለከት ነው

እያንዳንዱ ሰው እነዚህን ሸይኽ ﷺ ያወሳቸውን ሀያ ነጥቦች ከነፍሱ ላይ ተመቻችታና ቀልቡ ውስጥ ሰርጻ እንድትቀመጥ ፣ ሰዎች ስቃይና መከራ በሚያደርሱበት ጊዜ ፈጥኖ ከልቡ ላይ በመጣድ ለትዕግስት አጋዥ እንዲሆኑት እና ጥቅሞቹ እንዲረጋገጡ ተመልሶ እንዲመለከታቸው ፣ በእርጋታ እንዲያስተውላቸው ፣ በአማረ

ሁኔታ እንዲገነዘባቸው እፈልጋለሁ።

ሁለተኛው፦ ይህን ታላቅ ጥቅም ለሰዎች ማሰራጨት

በኤሌክትሮኒክ እና በወረቀት የማሰራጨ መንገዶች እነዚህን ነጥቦች ማሰራጨት ይቻላል። ነብዩ ﷺ “መከሃምን የጠቆመ ሰው ክን ሕንዳሰሪው ነው” ብለዋል። በሙስሊሞች መካከል ያለው መጥፎ እና ድንበር ማለፍ ለከት እንዲኖረው የራሳችንን ድርሻ እንወጣ።

እኛንም ወንድሞቻችንንም በእነርሱ ላይ ጸጋውን የዋለላቸውን የነብያቶችን ፣ የሲዲቆችን ፣ የሸሂዶችን እና የሷሊሆችን ቀጥ ያለ መንገድ እንዲመራን ታላቅ የሆነውን አላህ እማጸናለሁ። አላህ በቂያችን ነው። መመኪያነቱ ያማረ ነው።

الحمد لله رب العالمين، وصلى الله على نبينا محمد، وعلى آله وصحبه وسلم تسليما كثيرا

ባህር ዳር በሚገኙ የአህከሱና
 መሻይኾች የተቀሩ ጠቃሚ ኪታቦች፣ ከሀገር
 ውስጥና ከውጭ በሚመጡ መሻይኾች የተሰጡ
 ኪርሶች፣ መሐዶራዎች፣ የጁመዓ ኹጥባ፣
 በትክክል ማስረጃ የተደገፉ የተከያዩ አስካማዊ
 መጣጥፎችን የሚከተከውን የቴክኒካል ኢንፎ
 ጆዴን በማድረግ መከታተል ይቻላል

<http://t.me/alateriqilhaq>